

สรุปผลโครงการศึกษาดูงานของศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก
ณ ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่
สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เชียงใหม่
วันที่ 15 พฤษภาคม 2551

1. อะไรคือความคาดหวังจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน

- 1.1 ได้รับความรู้เพิ่มเติมในการให้บริการในรูปแบบต่างๆ แนวคิดหรือกิจกรรมที่น่าสนใจที่สามารถนำมาปรับใช้กับศูนย์ได้
- 1.2 ได้รับแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
- 1.3 ได้รับความรู้เพิ่มเติมในการดูแลเด็กด้านต่างๆ เช่น ด้านโภชนาการ ด้านการประเมินคัดกรองเด็ก และการดูแลรักษาพยาบาลเด็กเบื้องต้น เป็นต้น
- 1.4 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ พร้อมกับการดำเนินงานโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว

2. เมื่อได้เข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วได้รับสิ่งที่คาดหวังทุกประการ บางสิ่งที่ได้รับเกินความคาดหวัง
ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์อนามัยที่ 10 จังหวัดเชียงใหม่

- กิจกรรม บ้าย บาย ขวคนม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กในศูนย์ฯ ดื่มนมจากแก้ว และงดหารดื่มนมจากจุกนมปลอม
- ศูนย์เด็กเล็กนอกระบบแม่ เป็นการร่วมส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- ชมรมนมแม่ การร่วมส่งเสริมและให้ความรู้กับคุณแม่และคุณ ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์จนกระทั่งหลังคลอด
- โปรแกรมคุณแม่อกบ้าน เป็นการส่งเสริมให้คุณแม่ให้นมลูกในเวลากลางวัน หรือช่วงเวลาที่พัก

สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่

- ห้องสมุดของเล่น เป็นห้องสมุดที่เก็บรวบรวมสื่อเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะต่างๆ และผู้ปกครองสามารถยืมกลับไปเพื่อฝึกพัฒนาการให้กับบุตร
- อาคารพัฒนาการ เป็นอาคารที่ประกอบด้วยห้องกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ห้องกิจกรรมบำบัด และห้องผ่อนคลายความเครียดสำหรับผู้ปกครอง

3. อะไร คือสิ่งที่ได้น้อยกว่าคาดหวังคืออะไร หรือสิ่งที่ได้มากกว่าที่คาดหวัง

ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่

สิ่งที่ได้มากกว่าที่คาดหวัง

1. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเด็ก การทำกิจกรรมแยกตามกลุ่มวัย ของศูนย์เด็กเล็ก นำอยู่คุณแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ ตลอดจนรูปแบบใหม่ของการให้บริการศูนย์เด็กเล็ก
2. การจัดสถานที่ ภูมิทัศน์ ของศูนย์เด็กเล็กนำอยู่คุณแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่และ มุมคุณแม่สำหรับให้นมลูกตอนกลางวัน
3. การส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้วยการจัดห้องเรียนรู้เด็กศูนย์เด็กเล็กนำอยู่คุณแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ และมีพยาบาลวิชาชีพดูแลอย่างใกล้ชิด
4. รูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการดูแลเด็กของศูนย์เด็กเล็กนำอยู่คุณแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่
5. การพัฒนาเครือข่ายชุมชน เช่น ชมรมคุณแม่และเครือข่ายของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ของโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว

สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์

สิ่งที่ได้มากกว่าคาดหวัง

1. รูปแบบกิจกรรมบำบัด (Sensory integration) ของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่สร้างจินตนาการเด็ก ฝึกให้เด็กมีสมาธิ
2. รูปแบบวิธีผ่อนคลายความเครียดของผู้ปกครองเด็กของสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียกว่า “Alpha chamber capsule” ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
3. การจัดทำห้องสมุดของเล่น ที่จัดเป็นหมวดหมู่ ได้สัดส่วนและเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเด็กที่ยากจน ได้มีโอกาสยืมของเล่น ไปฝึกพัฒนาการเด็กที่บ้านอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นสถานที่ที่มีคนศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก
4. ปัจจัยสำเร็จของผู้บริหารในการจัดหาแหล่งสนับสนุนช่วยเหลือ และการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้ปกครองเด็กที่ยากจน

4. สิ่งที่จะนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่กลุ่มแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่และสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เชียงใหม่

4.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมแยกตามช่วงอายุของเด็ก

ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่กลุ่มแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ (Day Care) ได้แยกเด็กในการดูแลออกเป็น เด็กแรกเกิด- 1 ปี , 1-2 ปี , 2-3 ปี , 3-4 ปี เนื่องจากพัฒนาการที่แตกต่างกันไป การจะเรียนรู้ความยากง่ายของการเรียนรู้ย่อมต่างกันไป ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง แยกเด็กออกเป็น 2 ช่วง คือ เด็ก 2 เดือน ถึง $1\frac{1}{2}$ ปี , $1\frac{1}{2}$ ถึง 4 ปี

ขั้นตอนในการปฏิบัติ

1. จัดแยกเด็กทำกิจกรรมตามช่วงอายุแรกเกิด – 1 ปี, 1-2 ปี, 2-3 ปี
2. เลือกกิจกรรมที่สามารถจัดกิจกรรมร่วมกันได้ เช่น กิจกรรมสงบ นิทาน โยคะ เล่นน้ำ เล่นทราย กิจกรรมเสรี เป็นต้น

4.2 การดำเนินงานของโครงการ บ้าย บาย ขวดนม

ศูนย์เด็กเล็กนำอยู่กลุ่มแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ (Day Care) ได้ดำเนินงานตามโครงการ บ้าย บายขวดนม โดยมีพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าทีปังกรรัศมีโชติ ทรงเป็นต้นแบบเป็นโครงการที่ฝึกเด็กให้ดื่มนมจากแก้ว

ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง มีเด็กที่ใช้ขวดนมอยู่ 6 คน จากเด็กทั้งหมด 13 คน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจ ประโยชน์ของการงดใช้ขวดนม
2. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการงดใช้ขวดนมทั้งที่บ้าน และศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก

4.3 การจัดห้องเรียนรู้ หรือมุมกิจกรรมเด็ก มุมเล่นิทานเด็ก

ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยคุณแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ (Day Care) มีการจัดห้องสำหรับผู้ปกครองในการให้นมลูกและในการศึกษาข้อมูล เช่น แผนการสอน สื่อการสอน พักผ่อนเล่นกับลูก หากความรู้จากมุมผู้ปกครองและหนังสือต่างๆ สำหรับห้องกิจกรรมมี มุมเล่นิทาน โดยจัดมุมไว้อย่างสวยงามและมีพื้นที่เพียงพอ มีห้องสำหรับทำกิจกรรมแยกออกมาเป็นสัดส่วน ภายในห้องมีสื่ออุปกรณ์ของเล่นเด็กหลากหลายชนิด ทุกห้องกิจกรรมผนังด้านข้างจะบุฟองน้ำสำหรับกันกระแทกอยู่ทุกห้อง

ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง สื่ออุปกรณ์เก็บไว้ในตู้ หากจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งจะนำสื่อที่อยู่ภายในตู้ออกมาใช้ สำหรับห้องเรียนแห่งกิจกรรมใช้ร่วมกัน จึงยากที่จะนำสื่อออกมาไว้ข้างนอกเนื่องจากเด็กหิบบีบและโยน ให้สื่อหายและชำรุด ดังนั้นจึงนำสื่อไว้ในตู้

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. จัดมุมเรียนรู้ เช่น มุมนิทาน มุมบ้าน มุมบทบาทสมมติ มุมหนังสือ มุมบล็อก
2. ตกแต่งสถานที่ เช่น การทำโมบายผลไม้ บริเวณเพดาน อาคารนอน และอาคารกิจกรรม

4.4 การจัดภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมที่สวยงาม

ศูนย์เด็กเล็กน่าน้อยคุณแม่ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ (Day Care) มีสภาพแวดล้อมโดยรวม น่าน้อย มีการจัดสถานที่อย่างเป็นสัดส่วน เช่น สนามเด็กเล่นมีรั้วล้อมรอบ อาคารเรียนเป็นสัดส่วน เหมาะสมกับการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ห้องบอลเป็นห้องที่จัดให้สำหรับเด็กเล่นบอล บริเวณห้องนุ ฟองน้ำติดผนังและเบาะปูพื้น อาคารมีรั้วล้อมรอบอย่างมิดชิด

ศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง มีอาคารสถานที่ที่เป็นสัดส่วน แต่ บริเวณสนามเด็กเล่น ไม่มีรั้วล้อมรอบ ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุกับเด็กได้ง่าย

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. สร้างรั้วล้อมรอบศูนย์สาธิตพัฒนาเด็กเล็ก
2. ผู้ดูแลดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ในการจัดกิจกรรมและการเล่นของเด็กในสนามเด็กเล่น

